

Välkommen till

Nyhetsbrev nr 9

från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget

Then blomstertijd nu kommer....”

*Then blomstertijd nu kommer
Medh lust och fägring stoor.
Nu nalkas liufwe Sommar
Tå gräs och örter groor
Then blida Sool upwärmer
Alt hwad haar warit dödt
Tå hon oss skrider närmer
Blir thet på nyo födt*

*The fagra blomsterängiar
Och åkrens ädla sädh.
The grönskand'örtesängiar
Och alla gröna trädh
The skola oss påminna
Guds godhets rikedom.
At wij Guds nådh besinna
Som räcker året om.*

Det där var de två första verserna i Israel Kolmodins välkända - och av så många älskade - sommarpsalm. Den som sjungits i svenska skolor på examensdagen under så många år, och som jag förmodar kommer att sjungas i dagarna i många skolor.

Enligt traditionen tillkom psalmen under en promenad som Kolmodin gjorde genom skogen i trakten av Lärbo på Gotland.

”Een Sommarvisa” trycktes första gången i 1695 års psalmbok och då i originaltexten ovan.

Välkommen sköna Juni

Blomstermånad. Fruktbarhetsmånad. Gudinnan Junos månad. Juno – den livgivande och fortplantande kraften. Hon som var gift med självaste Jupiter, gudarnas konung. Allt enligt den romerska mytologin.

Mera om den sköna månaden juni:

I äldre tider var den 29 juni en av årets största högtider. Vid den tiden skulle slåttern sätta igång, - i sydsverige - . Då inträdde ”andfriden”, den lag som föreskrev ”frid” under skörden. Hade man stackat höet vid Pärsmässotid ansågs det att regn just vid Persmässotid vara särskilt nyttigt för växtligheten.

Pärsmässa var helgdag fram till 1772. Den firades till minne av de båda apostlarna, Petrus och Paulus. Båda avrättades just denna dag.

Ett Nyhetsbrev om juni

Det här Nyhetsbrevet går helt i junis tecken. Jag tror att just den här månaden för de flesta nordbor är synonym med skönhet, förväntningar och idel njutningar av det som en generös natur bjuder på.

Juni är de sköna dofternas månad. Syren, liljekonvalj. Nyslaget hö..... Och ljuden från kören av sångartister: staren, koltrasten förstås - men också ringduvan och göken och alla de andra. Maten – njutbara stunder med potatisens primörer med gräslök, dill och sill. Nedan kan du se att poeten Gabriel Jönsson håller med om det där med nygotatis

Evert Taube och sommaren

Ingen har väl förmått fånga den svenska landsbygds-försommarens själ som Evert Taube.

Här är ett exempel på detta:

*Ormbunken rister sin ringlande topp
Slår upp sina gröna små vingar
Lillkalven kesar och dansar galopp
I hagen där lärksången klingar
Gökarna gala, ärla och svala
Jaga sin föda i flygande fläng
Frukträden blommar. Fåren de fromma
Ströva och beta på sälta och äng.
Solvärmen dallrar kring holmar och skär.
Sommarn är här.*

Så fortsätter den taubeska skildringen av den svenska sommaren i skärgården. Om Anders som tar en pipa rök. Om Karin, som skall mjölka Harry med nyfångad fisk och Rutger som är ”bort vid bon”.

Junibeslut: Husbehovsbränningen uppmuntrades.

En titt i junikalenderns historia leder oss till den 13 juni 1810. Då kommer från Haga slott ett kungligt påbud ”Angående Brännvins-bränningen i riket”.

Redan i 1:a § 1.a momenten slås det fast:

Brännvins-bränning må utövas alla tider av året, utan inskränkning eller undantag och med vad redskap som helst”.

Vadan denna positiva inställning från landets högsta myndighet??!!

Svaret får vi i §2:

” Brännvins-bevillningen erlägges på landet sålunda, att varje helt hemman, oavsett om brännvins-bränning utövas eller inte, betalar två riksdaler samt för större eller mindre hemmansdelar i proportion, dock att ingen hemmansdel, hur liten den än må vara, påföres mindre än åtta skilling.

Brännvinsbränningen var sålunda ett sätt för staten att få skatteinkomster.

Senare under 1800-talet skulle myndigheterna – såväl nationellt som lokalt – få erfara de negativa konsekvenserna av ett omåttligt supande.

Det ledde under århundradets senare del till en allmän reaktion mot supandet. Det var då våra nykterhetsorganisationer bildades. En folklig resning mot fylleriet.

Inte minst i Skåne

- Landets ledande producent av säd och potatis – ökade supandet.

Som nämnts skedde det med myndigheternas tysta medgivande. Med tiden tvangs man att tänka om – som nämnts....

Folket ville inte äta potatis

Vi är mitt uppe i säsongen för årets skörd av tidig potatis. Febril verksamhet råder sedan mitten av maj. Det tycks som om svenska folket ropar efter årets primörer.

Så har det inte varit alltid. Själveste Linné fick erfara, att det på hans tid inte alls var lätt att lära svenska folket att tycka om potatis. Man föredrog rovor. Om detta skriver han i sin skildring av sin resa i Skåne.:

Potatoes hade ock vuxit tämmeligen väl här på orten, men jag vet icke, varföre tjänstefolket , icke allenast här på orten utan snart sagt över hela Skåne, så ogärna gå på att äta dem”.

Linné ville , att skåningarna skulle lära sig att tycka om denna nymodighet på födosidan. Han kom på en snilleblix – trodde han. Han gav potatis till svinen på gården. Nu , tänkte han, kommer tjänstefolket att se hur svinen kastar sig över ”jordpäronen”. Då förstår de hur god föda det är.

Hur det gick? Vi låter Linné själv beskriva det:

”...men de stygga svinen fingo sig icke till att äta en endaste en utan uppsnokade bröd och andra mutor som kastats bland rötterna. Icke en enda knöl kunde de förmås tugga i sig.”

Linne var uppbragt. Han var ju ändå utsänd på denna resa av självaste Kung. M:t.

Gabriel Jönssons hyllning till sommarpotäter.

Andra tongångar är det när vår skånske poet Gabriel Jönsson beskriver nypotatis med gräslök , dill mm:

Jag har min stuga, i drömmen belägen
Ett jordstycke kantat av häcken vid vägen
Där odlar jag sådana ting som man äter
Där sätter jag tidiga sommarpotäter

När bordet står dukat, ur stugan jag hastar

att skära ur gräslöken saftiga kvastar.
Och pris vare åskans gud som beträdde
min källares rum och gav surnande grädde.

Junifrosten tog blommorna.

Medan vi har öppnat historiens junikalender, kan det vara lämpligt att svalka sig med en liten notis från den 2 juni 1888.

” Stark frost var det natten till i tisdags härstädes, till sorg för de nu som bäst blommande fruktträden. Sålunda förstördes päron- och körsbärsträdens blommor af frosten.”

Ännu en juni-notis: Zlatan i Båstad!

Idag, 1 juni, är fotbollssikonen Zlatan på plats i Båstad. Han skall delta i svenska fotbollslandslagets uppladdning inför sommarens stora drama inom den europeiska fotbollsvärlden: EM. (Jag har f.ö. stundtals reagerat mot mediernas sätt att skildra detta träningsläger. ”Zlatan kommer till Båstad” i stället för ”landslaget i fotboll kommer till Båstad”.)

Nåväl. Det ä ju också en måttstock på hur pass stor denne ikon är inom fotbollens värld. Och – som synes i rubriken till här notisen - har jag själv just fallit i samma grop..... Hur som helst: idag och på lördag kan vi alla ta en titt på landslagsspelarna på idrottsplatsen i Båstad. ”Offentlig träning...”

Vi har blivit ännu fler

Inför varje Nyhetsbrev har jag glädjen att föra in nya namn i listan över brevens mottagare. För en tid sidan passerade vi milstolpen ett tusen. Nu är vi i raskt takt på väg mot en ny milstolpe. Till det här brevet kan jag välkomna ett stor skara nya läsare. Till dig som är ny: vill du kolla tidigare brev – gå in på bjareforlaget.com. där hittar du breven under rubriken ” ...som jag ser det”.

Min bokhandel

Vissa av mina tidigare utgivna böcker är slutsålda. Av andra finns det fortfarande några ex kvar. Dessa kan nu du beställa för ”rea-på-reapris”. Jfr gärna med ursprungspriset. Passa gärna på innan jag måste skiva in ”slutsåld” på ytterligare böcker.

Boktitel	Ord.pris	Rea-på-rea-pris
Så blev Båstad tennis	225	60
Bilder av ett sekel i Bjäre	330	70
Vår bjärehistoria i bild	350	70
Bjärebör berättar om Bjäre	Slutsåld	
Strövtåg i Bjäres historia	330	140
På räls över Hallandsås under 130 år	Slutsåld.	

Så här beställer du: Skicka ett mej med ditt önskemål. Ange om du önskar hämta boken/böckerna eller få den hemskickad med posten. I senare fallet tillkommer fraktkostnad. Fakturering sker i efterhand.

Visa hänsyn – bl.a. i naturen.

På mina dagliga vandringar längs Skåneleden, som löper runt bjärekusten, ser jag här och var skyltar där texten manar till att hänsyn mot det levande i naturen. Inte minst nu när det händer så mycket i fåglarnas barnkammare, En handritad skylt som – åtminstone för några år sedan - var uppsatt på en grind som ledde in till naturreservatet stod det:

Snälla hundägare. Håll era hundar i band. Tofsvipan har kommit. Bl.a. Gå ej för nära stranden med hundarna”

Annars är det ju länsstyrelsen som på grindarna vid entrerna i naturreservatet påminner oss om det där med hundar. Alla tycks inte gilla dessa skyltar. I det medlemsbrev som Villaägareföreningen i Glimminge Plantering skickat ut kan jag läsa, att någon har brutit sönder dessa skyltar som Länsstyrelsen satt upp. För att utföra detta dåd har det krävts redskap...!!!. Skyltarna har brutits sönder. Flera gånger...!!

Du har förstås kunnat läsa om andra hemskheter mot djur här i vår trakt. En häst som blivit illa skuren. Svanar som plågats till döds.

Den sköna junidagen fördunklas av dessa rapporter.

Jag undrar i mitt stilla sinne vad det är för krafter eller behov som leder fram till dessa för oss vanliga dödliga så obegripliga handlingar.

Vi hoppas förstås att slippa fler meningslösa vandaldåd i naturen.

Med den förhoppningen ber jag att få tillönska

många sköna junidagar

med en ren natur, fri från plågoandar. I stället ännu mer av underbara försommar dofter, skön försommarsång av fågelkören – och allt det andra som naturen så frikostigt bjuder på.

Kalle

Kalle Eriksson
Bjäreförlaget
Hallavaravägen 102
269 91 Båstad

Tel. 0431-365332